

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/467/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2313221217
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Čimo
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2313221217.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu Mgr. Dušana Čima a sudcov JUDr. Zlatice Javorovej a Mgr. Jozefa Mačeja v právnej veci žalobkyne: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Bratislava, Pribinova 25, zast. splnomocnenkyňou: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., Bratislava, Pribinova 25, proti žalovanému: M. D., nar. XX. D. XXXX, naposledy bytom D. XX, t. č. na neznámom mieste, zast. opatrovníčkou: F. N., Okresný súd Galanta, o 867,27 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 27. mája 2014 č. k. 30C/326/2013 - 46 takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo veci samej a v časti trov konania p o t v r d z u j e .

Žalovanému nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napádaným rozsudkom súd prvého stupňa I. zrušil svoj platobný rozkaz z 19. novembra 2013 č. k. 30C/326/2013-22; II. zamietol žalobu (ktorou žalobkyňa od žalovaného požadovala - okrem náhrady trov konania - zaplatenie nedoplatku revolvingového úveru 867,27 eur s úrokom z omeškania 9% ročne od 18. októbra 2009 až do zaplatenia) a III. žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Takéto svoje rozhodnutie odôvodnil vo veci samej právne ust. § 2 písm. a/ a b/ a § 4 ods. 1, ods. 2 písm. g/, i/ a k/, ods. 3 a ods. 4 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona SNR č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov (v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, ďalej tiež len „ZoSÚ“) a § 3 ods. 1, § 37 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1, 3 a 4, § 54 ods. 1 a §§ 451 a 489 O. z. (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení); vecne potom prakticky závermi o bezúročnosti a nemožnosti splatnenia úveru, o ktorý tu ide a o doterajšom zaplatení naň už podstatne viac, než bolo poskytnutých. Žalobkyňa totiž žalovanému poskytla úver v sume 995,82 eur, urobila tak však na základe zmluvy, u ktorej jednak nebolo jasné, či má ísť o tzv. revolvingový úver (čomu by nasvedčovalo minimálne označenie zmluvy), alebo o tzv. bežný spotrebiteľský úver, popri tom však za stavu uvedenia v zmluve dvoch rôznych údajov o RPMN (ročnej percentuálnej miere nákladov) a naopak neuvedenia tam konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Nejasnosť, resp. nezrozumiteľnosť údajov, týkajúceho sa jednej zo zákonom predpísaných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere a absencia druhého takéhoto údajov spôsobili neschopnosť zmluvy z prejednávanej veci učiniť zadosť požiadavke na zrozumiteľnosť zmluvy pre spotrebiteľa a ak žalovaný už žalobkyňu uhradil 1.048,83 eur, žalobkyňu právo na plnenie požadované žalobou neprislúchalo; uzavrel súd prvého stupňa, ktorý rozhodnutie o trovách konania odôvodnil právne paušálnym odkazom na ust. § 142 ods. 1 O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a vecne plným úspechom žalovaného, ktorý ale náhradu trov konania nepožadoval a v konaní mu ani žiadne trovy nevznikli.

Proti tomuto rozsudku podala včas a to výslovne iba čo do veci samej odvolanie len žalobkyňa, primárne sa domáhajúc zmeny rozsudku úplným vyhovením žalobe. Namietala nesprávnym právnym posúdením veci súdom prvého stupňa a čiastočne i založením jeho rozhodnutia na nesprávnych skutkových zisteniach (odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O. s. p.). Súd prvého stupňa podľa nej totiž najmä zmiešal údaje zo zmluvy, týkajúce sa úveru a revolvingu, pričom práve zanesením do zmluvy oboch takýchto možností bola podmienená i zdánlivá zvláštnosť, spočívajúca v dvoch údajoch o RPMN (z ktorých ale jeden sa týka úveru, druhý revolvingu a takéto určenie za rozporné so zákonom považovať nejde). Pri náležitosti zmluvy predstavovanej konečnou splatnosťou spotrebiteľského úveru potom podľa odvolateľky nemožno trvať na presnom uvedení takéhoto údajov v zmluve, ale postačujúcimi sú údaje, z ktorých takýto údaj pôjde odvodiť (ktorá podmienka v prejednávanej veci bola splnená), aj výška dojednanej odplaty za poskytnutie úveru bola v súlade s platným právom a napokon pri následku v podobe bezúročnosti a nemožnosti spoplatnenia spotrebiteľského úveru má žalobkyňa za to, že tento môže nastúpiť len v prípade absencie všetkých náležitostí zmluvy, uvedených v ust. § 4 ods. 3 poslednej vety ZoSÚ (odvolávajúc sa pritom na výklad založený na použití spojky „a“ v ustanovení, o ktorom je reč).

Žalovaný odvolací návrh nepodal.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 a ods. 2 písm. b/ O. s. p. vec v medziach odvolania žalobkyne, teda pokiaľ šlo o rozhodnutia vo veci samej a o trovách konania (pretože výrok o zrušení platobného rozkazu napadnutý nebol a rozhodnutie o trovách konania malo napriek jeho výslovnému nenapadnutiu povahu rozhodnutia závislého od rozhodnutia vo veci samej, zamietajúceho žalobu, ktoré naopak žalobkyňa odvolaním napadla) a to podľa § 214 ods. 2 O. s. p. bez pojednávania (pretože tu síce šlo /aj/ o vec samu, na druhej strane ale nebola tu potreba dopĺňania ani opakovania dokazovania, nešlo tu o konanie vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a pojednávanie odvolacieho súdu si nevyžadoval ani žiaden dôležitý verejný záujem), pričom dospel k záveru, že rozsudok v oboch napadnutých výrokoch treba považovať (navzdory možnosti akceptovania tej odvolacej námietky, ktorej podstatou bola narážka na nepochopenie špecifik zmluvy o revolvingovom úvere) za vecne správny.

Predovšetkým totiž odvolací súd nemal (napriek opačnému názoru odvolateľky) dôvod nesúhlasiť s tou časťou argumentácie súdu prvého stupňa, použitej týmto na podporu zvoleného spôsobu rozhodnutia, ktorá sa týkala nedostatku náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere (tvoriacej základ žaloby v prejednávanej veci) podľa ustanovenia čl. I § 4 ods. 2 písm. g/ ZoSÚ (tak ako táto - rozumej argumentácia - vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku). Práve správnosť záveru o tom, že táto náležitosť v zmluve účastníkov konania chýbala (resp. konkrétna podoba dojednaní tu nebola schopná učiniť zadosť účelu úpravy, ktorým je prehľadnosť a zrozumiteľnosť ponuky pre spotrebiteľa) v spojitosti s neschopnosťou žalobkyne odvolaním priniesť čokoľvek, čo by mohlo takýto záver zvrátiť, stávali len do roviny akademického problém primeranosti či neprimeranosti výšky zmluvnej odmeny (resp. súladnosti alebo naopak nesúladnosti takejto výšky s právnymi predpismi uvádzanými v odvolaní). Žalobkyňa z prejednávanej veci pritom nemôže byť neznámym ten záver tunajšieho odvolacieho súdu z inej skôr ním prejednávanej veci tej istej účastníčky, sformulovaný tak, že právna úprava spájajúca nedostatok niektorej zo zákonom výslovne vyžadovaných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere s následkom v podobe bezúročnosti a nespoplatiteľnosti úveru musí mať za následok tiež nazeranie na úroky aj zmluvnú odmenu ako na tzv. spojené nádoby - u ktorých nedostatok nároku na jedno so sebou nesie rovnaký dôsledok i u druhého (v tejto súv. por. rozsudok Krajského súdu v Trnave z 26. augusta 2015 č. k. 10Co/265/2014-52, vydaný vo veci rovnakého súdu prvého stupňa, teda Okresného súdu Galanta sp. zn. 17C/7/2014). Práve takýto záver (na ktorom tunajší súd nevidí dôvod naďalej nič meniť) musí pritom predurčovať aj jediné možné stanovisko k tej odvolacej námietke, ktorou sa žalobkyňa snažila drukovať v prospech výkladu ustanovenia čl. I § 4 ods. 3 poslednej vety ZoSÚ uprednostňujúceho jeho jazykové hľadisko a takto i presvedčiť o tom, že bezúročným a nespoplatiteľným by mal byť len ten úver, pri ktorom zmluva neobsahuje žiadnu z náležitostí vypočítaných vo vykladanom ustanovení. Takýto názor ale odvolací súd nezdieľa a považuje ho nielen za rozporný so zmyslom úpravy, ale aj za pokus vylúčiť jej uplatniteľnosť (keďže je celkom nepravdepodobným, žeby sa potenciálnemu procesnému súperovi spotrebiteľa nepodarilo do zmluvy o spotrebiteľskom úvere zaniest' akceptovateľným spôsobom ani jednu z tých náležitostí podľa čl. I § 4 ods. 2 písm. a/, b/, d/ až k/, k/ a l/ ZoSÚ), takže je tu namieste zovšeobecniť, že následok v podobe bezúročnosti a nespoplatiteľnosti spotrebiteľského úveru privodí nedostatok čo i len jednej z náležitostí, ktoré vymenúva posledná veta čl. I § 4 ods. 3 zákona č. 258 /2001 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení. U tejto (pre výsledok konania doslova kľúčovej) časti argumentácie súdu prvého stupňa by inak bolo postačujúcim i len konštatovanie jej správnosti

a odvolanie sa na dôvody urobené súčasťou napádaného rozsudku v tejto veci (prvá časť ust. § 219 ods. 2 O. s. p.), pričom odvolací súd v záujme aspoň stručného ďalšieho vyporiadania sa s odvolacími námietkami a aj pre celkovú úplnosť nad rámec už uvedeného súdom prvého stupňa dopĺňa (§ 219 ods. 2 O. s. p. in fine) nasledovné :

Podľa čl. I § 4 ods. 2 ZoSÚ v znení čl. V zákona č. 568/2007 Z. z. zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí (odkaz na § 43 O. z. - pozn. odvolacieho súdu i priamo v citovanom zákonom ustanovení) musí obsahovať konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru (písm. g/); výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov (písm. i/), ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere (písm. j/) a priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 7a ods. 2 (písm. k/).

Z náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere zhora sú všetky obligatónnymi (povinnými, v tejto súv. por. o. i. aj použitie kategorického imperatívu nepripúšťajúceho diskusiu, vyjadreného slovom „musí“) a opomenutie uviesť v zmluve ktorúkoľvek z nich (ale aj viaceré iné podľa písmen a/, b/, d/ - f/, h/ a l/ rovnakého zákona, paragrafu i odseku) spôsobuje praktickú bezvýznamnosť uvádzania tam tých ďalších, nakoľko to na nástupe zákonom predpokladaného následku v podobe považovania úveru za bezúročný a bez poplatkov (tu por. i súdom prvého stupňa taktiež citované ustanovenie čl. I § 4 ods. 3 vety druhej ZoSÚ v znení zákona č. 568/2007 Z. z.) nemôže nič zmeniť. Pôvodné znenie ZoSÚ síce obligatórne náležitosti zmluvy definovalo čiastočne inak, takéto skoršie znenie zákona však na posúdenie súladnosti zmluvy z prejednávanej veci (uzavretej až po 1. januári 2008) so zákonom použiteľným nebolo (takže tu význam nemalo ani to, že úprava platná a účinná do 31. decembra 2007 vrátane prípadné nesplnenie povinnosti veriteľa uviesť v zmluve tu diskutované náležitosti sankcionovala menej prísne a to tak, že veriteľ nebol zbavený práva na úroky a poplatky celkom, ale len na tie, ktoré v zmluve o spotrebiteľskom úvere neboli uvedené (tu por. aj čl. I § 4 ods. 5 pôvodného znenia ZoSÚ). Bez ohľadu na práve absolvovaný historický exkurz tak nemôže byť absolútne žiadnej pochybnosti o tom, že povinnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa úpravy platnej už v čase uzavretia zmluvy rozhodnej pre posúdenie nárokov urobených predmetom sporu v prejednávanej veci bolo ako uvedenie konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, tak i ďalšieho údaja o výške, počte splátok a termínoch splátok istiny, úrokov aj iných poplatkov (tychto tak, aby bolo dlžníkovi jasné ako to, čo zo splátky má pripadnúť na istinu úveru, čo na úroky a čo na prípadné iné poplatky, tak i to, dokedy presne bude mať povinnosť splácania a odkedy naopak právo - bez rizika prípadného postihu za rozhodnutie sa takýmto spôsobom - so splácaním prestať bez toho, aby si musel konečnú splatnosť úveru z iných údajov v zmluve sám vypočítavať). Práve zo zedefinovania zákonodarcom všetkých vyššie uvádzaných náležitostí zmluvy popri sebe treba vyvodiť tiež neakceptovateľnosť výkladu, pokúšajúceho sa presvedčiť o dostatočnosti poskytnutia spotrebiteľovi zákonom požadovaných údajov len vtedy, ak by sa tieto údaje počas trvania úverového vzťahu (či presnejšie počas splácania úveru dlžníkom) mali meniť. Pokus o takýto výklad je v skutočnosti snahou o obchádzanie účelu úpravy normami tzv. spotrebiteľského práva (ktorým je poskytnutie spotrebiteľovi úplného a dostatočne jasného i uceleného obrazu o tom, za akých podmienok a aj aký dlhý čas bude vzťahom s dodávateľom služby - tu poskytovateľom úveru - viazaný a čo ho v skutočnosti bude rozhodnutie sa pre vstup do zmluvného vzťahu stáť).

Pre nemožnosť požadovania žalobkyňou za opísanej situácie ničoho iného než tzv. istiny pôvodne poskytnutého úveru potom správnym bol aj ten záver súdu prvého stupňa, že žalovaný už v čase rozhodnutia sa žalobkyne pre podanie žaloby v tejto veci úver (majúci sa vrátiť výlučne vo výške zodpovedajúcej tzv. istine) preplatil. Žalobkyňa totiž úverovanie žalovaného aj formou tzv. revolvingu v tejto veci nepreukázala, hoci súdne konanie je konaním dôkazným (v ktorom rozhodné skutočnosti nepostačuje len tvrdiť, ale je ich potrebné aj preukázať - navyše bezpečne, čiže spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti) a na rozdiel od tvrdenia o poskytnutí úveru sumou uvedenou v tzv. úverovej zmluve zo 4. júna 2008, preukázaného prinajmenšom samotným obsahom zmluvy (tu por. č. I. 9 spisu) na poskytnutie akejkoľvek ďalšej sumy (majúcej byť poskytnutej na základe revolvingu) tu nebol dôkaz žiaden. Súd v tzv. sporovom konaní pritom nebol povinný dôkazy vyhľadávať z vlastnej iniciatívy (zvlášť, ak by tým v prejednávanej veci konal proti účastníkovi v pozícii spotrebiteľa, u ktorého je naopak namieste aktivita súdu spôsobilá vyvážiť stav faktickej nerovnosti oboch strán spotrebiteľského zmluvného vzťahu ako pri vstupovaní do takého vzťahu, tak i pri uplatňovaní práv z neho vyvodzovaných) a ani účastníkov (žalobkyňu nevynímajúc) poučovať o povinnosti tvrdenia

preukázať. Ak potom žalobkyňa v celom konaní predchádzajúcom rozhodnutiu napádaným rozsudkom ostala napriek poskytnutiu jej poučenia podľa § 120 ods. 4 O. s. p. (o povinnosti všetky dôkazy predložiť alebo označiť skôr, než sa vyhlási dokazovanie za skončené, tu por. i č. I. 20 - 21 spisu) procesne nečinná, namietanie neprihliadnutím aj na tzv. revolving malo nielen povahu niečoho, na čo nemohol prihliadnuť súd prvého stupňa (pretože to z dôkazov produkovaných v prvom stupni nevyplývalo), ale zároveň i niečoho, u čoho sa žalobkyňa sama zbavila možnosti preukazovať to neskôr (tým, že relevantné dôkazy nepredložila alebo aspoň neoznačila do skončenia dokazovania na súde prvého stupňa a zároveň ani nepreukázala, žeby tu bolo niečo, čo by jej bránilo takéto dokazovanie navrhnúť skôr bez toho, aby na tom niesla vinu).

Súd prvého stupňa preto rozhodol správne, ak v napadnutej časti vo veci samej žalobu zamietol a odvolací súd ani nemal inú možnosť, než rozsudok súdu prvého stupňa v takejto časti podľa § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. potvrdiť (čo sa pre neudržateľnosť požiadavky na zaplatenie istiny samozrejme muselo vzťahovať aj na požadované príslušenstvo pohľadávky v podobe úrokov z omeškania, nepožadovateľných preto, že neexistujúci záväzok vylučuje možnosť nástupu omeškania dlžníka - takto iba domnelého). V prípade rozhodnutia o trovách konania, v tomto prípade preskúmaného len pre závislosť tzv. náhradového výroku od rozhodnutia vo veci samej sa pritom k okolnostiam uvádzaným v napádanom rozsudku, teda k nepodaniu žalovaným návrhu na priznanie mu náhrady trov (hoci tu dnes ide o nutnú podmienku podľa § 151 ods. 1 O. s. p.) a nepreukázaniu vzniku takémuto účastníkovi žiadnych trov (čo bol dôsledok jeho úplnej procesnej pasivity) pridružila aj ďalšia a to tá, že žalovaný sa procesného práva na náhradu prípadných mu vzniknutých trov prvostupňového konania definitívne vzdal nepodaním vlastného odvolania proti rozsudku (v časti trov konania).

Pri takomto výsledku odvolacieho konania v ňom (tak ako aj v konaní prvostupňovom) plný úspech zaznamenal žalovaný (keď žalobkyňa s odvolaním a takto ani so žalobou neuspela ani len čiastočne). Bol to preto on, komu vzniklo i právo na náhradu trov odvolacieho konania (podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p., prvého z nich vymedzujúceho pravidlo podporného použitia ustanovení o trovách konania na súde prvého stupňa aj na odvolacie konanie a druhého naopak zásadu zodpovednosti za výsledok tzv. sporového konania, podľa ktorej plne úspešný účastník má právo na náhradu v konaní mu vzniknutých a na uplatňovanie či obranu práva účelne vynaložených trov). Odvolací súd mu ale žiadnu náhradu nepriznal prakticky z tých istých dôvodov, z akých sa tak stalo na prvom stupni, teda pre nepodanie príslušného návrhu (§ 151 ods. 1 O. s. p.) i pre neexistenciu žiadnych preukázateľných trov odvolacieho konania, majúcich tomuto účastníkovi vzniknúť.

K prijatiu tohto rozsudku došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.